

Uchwała Nr 22/2026
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 14 maja 2026 r.
w sprawie opinii o rządowym projekcie ustawy o związku metropolitalnym
w województwie pomorskim (druk sejmowy nr 2446)

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu z dnia 17.04.2026 r. (pismo SPS-III.020.112.3.2026), rządowego projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawia następującą opinię.

Rada nie zgłasza sprzeciwu wobec kierunku projektowanej regulacji w zakresie zasad tworzenia i funkcjonowania związku metropolitalnego w województwie pomorskim. Z perspektywy szkolnictwa wyższego i nauki za szczególnie istotny element projektu należy uznać art. 14 ust. 2 pkt 4, który przewiduje możliwość wykonywania przez związek metropolitalny zadań publicznych w zakresie wspierania szkolnictwa wyższego i nauki, w tym przez finansowanie lub dofinansowywanie zadań uczelni, w szczególności kształcenia na studiach oraz prowadzenia działalności naukowej, w powiązaniu z celami określonymi w strategii rozwoju ponadlokalnego.

Rozwiązanie to może stanowić efektywną podstawę budowania regionalnego ekosystemu wiedzy, obejmującego uczelnie, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, przedsiębiorców oraz innych partnerów społeczno-gospodarczych. Może także sprzyjać silniejszemu powiązaniu kształcenia, badań naukowych, innowacyjności i transferu wiedzy z potrzebami rozwojowymi regionu, w tym z potrzebami studentów, doktorantów i młodych naukowców.

Z perspektywy budowania metropolitalnego ekosystemu wiedzy istotne są również przepisy art. 14 ust. 2 pkt 5 i 6 projektu, dotyczące wspierania i rozwoju edukacji, w szczególności szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ośrodków kształcenia oraz branżowych centrów umiejętności, a także rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego. Łączne ujęcie zadań z zakresu szkolnictwa wyższego, nauki, edukacji, rozwoju kompetencji oraz kultury może sprzyjać tworzeniu spójnych systemów edukacyjnych, badawczych i kompetencyjnych na poziomie metropolitalnym, wykraczającym poza perspektywę pojedynczej uczelni, szkoły lub instytutu. Takie podejście służy silniejszemu powiązaniu edukacji i nauki ze społeczeństwem oraz otoczeniem gospodarczym regionu.

Znaczenie tego kierunku regulacji wzmacnia art. 20 ust. 2 projektu, przewidujący możliwość utworzenia metropolitalnego funduszu rozwoju w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej w celu realizacji działań z zakresu polityki rozwoju, kształtowania ładu przestrzennego oraz wspierania szkolnictwa wyższego i nauki. Przepis ten może stanowić użyteczne narzędzie organizacyjne i finansowe dla przedsięwzięć rozwojowych angażujących uczelnie, środowisko naukowe oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

Rada odnotowuje także znaczenie art. 31 ust. 2 projektu, który przewiduje udział przedstawicieli środowiska naukowego w pracach zgromadzenia związku metropolitalnego z głosem doradczym. Rozwiązanie to wzmacnia instytucjonalne warunki współpracy władz związku metropolitalnego ze środowiskiem naukowym oraz może sprzyjać podejmowaniu decyzji publicznych w większym stopniu opartych na wiedzy, danych i analizie eksperckiej.

Jednocześnie Rada zwraca uwagę na potrzebę doprecyzowania art. 14 ust. 2 pkt 4 projektu. Przepis powinien jednoznacznie wskazywać, że wsparcie związku metropolitalnego dotyczy programów, projektów lub przedsięwzięć realizowanych przez uczelnie albo z udziałem uczelni, powiązanych z celami strategii rozwoju ponadlokalnego. Pozwoliłoby to uniknąć interpretacji, zgodnie z którą związek metropolitalny miałby zastępować systemowe finansowanie ustawowych zadań uczelni.

Rada podkreśla potrzebę, zasadność i pilność wprowadzenia zmian przepisów dotyczących federacji, polegających na ich uelastycznieniu i doprecyzowaniu. Rada sygnalizuje, że zgodne z zasadami poprawnej legislacji i przejrzystości procesu legislacyjnego najwłaściwsze byłoby procedowanie ich w ramach nowelizacji czyli Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

W zakresie zmian w PSWiN Rada wskazuje na konieczność pozostawienia zadań federacji w nowelizowanym art. 166 ust. 4 pkt. 3 PSWiN (art. 82 pkt 2 a projektu), ponieważ art. 165 ust. 3 PSWiN (art. 82 pkt 1 projektu) przewiduje możliwość określenia innych zadań w statucie federacji. Rada postuluje również doprecyzowanie art. 90 projektu, dotyczącego przepisów przejściowych w zakresie ewaluacji jakości działalności naukowej federacji. Przepis powinien jednoznacznie przesądzać, czy przepisy dotychczasowe mają zastosowanie do postępowań ewaluacyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia ustawy w życie, czy do całego okresu ewaluacyjnego rozpoczętego przed tym dniem.

Mając na uwadze powyższe, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego uznaje znaczenie tych przepisów projektu, które tworzą podstawy współpracy metropolii ze środowiskiem akademickim, naukowym, edukacyjnym i gospodarczym. Jednocześnie Rada postuluje doprecyzowanie niektórych przepisów dotyczących wsparcia szkolnictwa wyższego i nauki oraz zauważa, że wprowadzania systemowych zmian w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dokonywane jest w projekcie ustawy dotyczącej odmiennych zagadnień.

Uchwałę otrzymuje Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący

Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW